

Գու անՖա Թարաֆընըզտանի վարիա

օրան նամէյի ալտրմ, վէ միւնտերիճ պու-
ռւնան սիթէմէրի օգուտուղուտա,
Լտօղրուտու քէնտի քէնտիմէ զիւտտէսիյէ
մահճուպ օլտում:

Իսթանպօլտա տիլտէն տիլէ կէզմէք-
տէ օլան պիր էնգարէ վուգուաթը հազ-
գընտա շիմտիյէ գատար լաերդը պիր
մալիւմաթ ալամամանը վադաա շաեանը
թէէսսիւթ տիւր, լաքին, շուսու տախի
պիլիբսինիզքի, մէլէթիմիլին գալթօլիք
գըսմընտան պէօյէ հալաթիսիլին տօղ-
րուտուտու անլաեապիմէք բէք միւշքիլ
տիր: հալ պու քի սիզէրտէ հէր վազըթ
իլան վէ իշարընըդտա մալիւմաթը սահի-
հէ իսթէմէքտէ, վէ օլ խուսուտա զի-
եաուտէսիյէ տիգգաթ իյլէմէքտէսինիզ իշ-
թէ շիմտիյէ գատար մէզքիւր էլէմպալ
վուգուաթ պապընտա սիւքիւթ իտէրէք
միւմըն մէրթէպէ մալիւմաթը սահիհէ
թա՝ սիլինէ միւնթազըր պուլուսուտու շու-
տու:

Մէզքիւր վուգուաթ պուրաաա բէք
շօղ թէվաթուր պուլուպ, իսթիսիեան
վէ իւլամ էհալիլէրի տիլէրինէ տիւշէ-
րէք, տիւրիւ պէ տիւրիւ բէնքիլէքէսպ
իթաի, Գաթօլիք էհալիլիզ պիր գաշ
Ֆըդրա օլուպ, քիմիսի դըզըն թալաֆը-
նը թուլթուտ, քիմիսի վարդապետէ թա-
սահուպ իթմէքտէ պուլուսուտու, վէ քի-
միսի տախի միլէթին բէգալէթին մու-
ճիպ օլտուրար տէյէրէք, իքի թալաֆա
տախի լանթթ օգուտաեա պաշաաը:

Պու կիւնէրտէ էնգարէմիզտէ ախգու-
իթա վէ բօլիթիզա լազըրորընտան զիւտ-
տէ, մէրգուտան հիքիայէսինի իտէճէ կիմ
վարդապետ իլէ մարապետին լազըրորըր
կէզմէքտէ օլտուղուտան, հէրնէ գա-
տար բէսմէն պիր դարար վէ սիճիլ վէ-
րիլմէմիշ, վէ հալեա մարապետին իթաի-
կի իթիթիլա՝ մը տըր, Եօխսա սահիհէ մի
տիր անլաշըլամմըշ իտէտէ, իլէրուտէ
վէրիլէն հիւքմիւ տախի պիլորիմէք իւզ-
քէ, պու կիւնիւք եալընը միւտտաի
իլէ միւտտաիլէյ թարաֆընտան գու-
հուրա կէլէն, վէ պէյնէլնաս սէօյէնիլ-
մէքտէ օլան մէգալաթը պէեան իտէրիմ:

Ալթը սէնէ գատար մուգատտէմ Գար-
կա օլու գըզը Գաթիլը նամ գըզ նիշան-
լըսընը իսթէմէյիպ, միլէթ մարիթէթի
իլէ այրըմադ իշին վազթին Գերապայ-
ճաւընա թէշէքքի իթմիշ, վէ հէրնէ գա-
տար միւմաիլէյ էֆէնտի թարաֆըն-
տան պու իշին թէսվիլէսի, աթոռակա-
լը պուլուտան Հօլաստան Յովհաննէս վար-
դապետէ իհալէ օլուսմուշ իտէտէ, միւ-
մաիլէյ վարդապետ գըզը մարապետ օլ-
մաեա իաքեաթ իտէրէք նիշանլըսընտան
այըրմըշ, վէ մէզքիւրէ գըզըն խըսմէթին
տէն կիւեա խօշանտըղընտան, մէրգու-
մէյի պիր թազըիպ քէնտի խըսմէթին
թալաֆա իթմիշ, վէ պատէհու մէրգու-

մէյէ պիր գըթա պաղ իհտա իյլէմիշ
իմիշ:

Մուլալիլէյ վարդապետ եազըն կիւն-
լէրտէ մէզքիւր պաղըն անահթարընը
վէրսին տէյի մէրգուտէ մարապետէ պի-
րիսինի կէօնտէրտիկինտէ, գըզ վէրմէմիշ,
վէ միւմաիլէյ վարդապետ իտէ անախ-
թարը թէքրարէն իսթէմիշ, վէ գըզտա
եինէ վէրմէմիշ, վէ օլ վազըթ մէրգուտէ
գըզ էկէր պիր տախի պէօյէ խապէր կէօն-
տէրի իտէ, մատտէյի զահիլէ չըգարըրմ:
չիւնքի պէն քէնտի զամիլիմ պէրէսիլէ օ-
թուրուեօր իքէն, պարի պանա թօգու-
մասըն տէյի ճէվապ վէրմիշ իմիշ:

Պուլուտէն իւզէրինէ գափուտուտա պիր
զապլիլէ կիտէրէք, Ֆիլան սէմթտէք
Ֆիլան պաղըն անահթարընը շիմտի վէրիլ-
սէնիզ վէրիլիզ, Եօխսա սիլիզ գափուեա
կէօթիլէճէյիմ տէմիշ, վէ գըզըն վալի-
տէսի իտէ, իւրքիւպ անախթարը թէսվիլ
իթմիշ, վէ մէրգուտէ գըզ պուլուտ իշիթ-
տիքտէ, տօղրու Գերապայճաւա վարդա-
պէր վէճհի աթի հիքիայէյի նազլ ու պէ-
եան իյլէմիշ տիր:

Հօլաստան պէնի նիշանլըմտան այըր-
տըզտան սօնրա, մարապետ օլմամա իս-
քեաթ իտիպ եանընա ալտը, վէ պաշաաը
պանա տիլմէյէ, Հիմտի պիզ էվէնմէյէլիմ
տէյի ուխա իմիշիլ տիր, վէ ուխաու-
մուզ շու օլաճաքքի նէ պէն պիր գարը-
նըն գօճաաը օլայըմ, վէ նէտէ սէն պիր էր-
քէյին գարընը, իլա սէն պիր իլէն էվ-
լէնմիշ կիպի գօնուշաաըն, վէ պէնտէ սէ-
նին կիպի պիրիսի իլէն գօնուշաաըմ, պէօյ-
լէլիք իլէ հէմ էվէնմէմիշ օլուրուզ, վէ
հէմտէ էվէնմիշ օլուրուզ, տէտի, վէ
պուլուտ իսպաթ իշին բէք չօգ էմալլէր
իլէրի կէթիլտի, վէ քիթապլէր օգուտու:
Պու ալաաա տահա չօգ իլաւայ սէօզլէր
վար իտէ տէ, օնլարտան սարֆը նազար
իտէրիմ, չիւնքի պուլուտ էմալ սէօզլէր
վահշի պուլուտիլէրտէթլէր տիլինէ տախի
եազընմազ շէյլէր տիր:

Ալէլհասըր, տէր գըզ, պէնի պիր վա-
զըթ մահպուպ գուլանըր կիպի գու-
լանտըզտան սօնրա, գօնտօ տէնիլէն պա-
ղըրըզտան եափմա պիր շէյ . . . բէրէք
. . . առէթ իւզըն տախի գուլանըր ի-
տի վէ քէնտի օթուրուտուղու օտանըն Ֆի-
լան տօլապընտա պիր թազըմ էտէպսիզ-
լիք եանի . . . թասվիլէրի վար իտի, հէր
տէֆասընտա օնլարտան պիրիսինի այնի-
նի իճրա իտէր իտիր . . .

Պու իշլէր զամիլիմ բէք թօգուտու-
ղուտան, ալթըզ վազ կէչտիմ իտէտէ,
պանա հիպէ իյլէտիկի պիր պաղըն ա-
նախթարընը կէրի իսթէտի, վէ պէնտէ
վէրմէտիմ իտէ, պու կիւն զապլիլէ կէօն-
տէրթմիշ վէ վալիտէմտէ գօրգուտուտան
մէզքիւր անախթարը մէրգուտ զապլի-
լէնիլէն էլէնէ թէսվիլ իյլէմիշ տիր: իմտի

սիզ էֆէնտիմէ իսթիտա իտէրիմ քի, պիզի
հուգուրուտուղա ճէլպ իտիպ, մուլաֆաա
իտէրէք, հազգը հազգ իտէսինիզ:

Էֆէնտիլի միւմաիլէյ պու շէյ
իթիզաա իթմէզ իտէտէ, մէճպուր օլուր
մէճիս թէշքիլիլէ մէրգուտ վարդա-
պետտէնտէ մալիւմաթ ալազ իթմէյէ:
Մէճիստէ միւմաիլէյ վարդապետէ սիւ-
ալ օլուտուղուտա, սատէճէ իթիթիլաաէն
իպալէթ օլուպ, վէ շու իթիթիլաաա սէ-
պէպ իտէ, մէրգուտէյէ սալթմըշ օլտու-
ղու պաղըն փարապընը ալամաաղընտան,
կէրի իսթէմիշ օլմասը իտուկինի իգրար
իլէ, գաթան էօյլէ պիր ճիւնայէթտէ պու-
լուսմաաղընը պէեան իթտիլթտէն պաշ-
դա, «հէր նէ գատար շու իթիթիլաաա ա-
լէյհիմտէ իտէնէ քեամիլէն աֆվ իտէր
իտէմտէ, իշ բուհալան թայիլէսինին նա-
մուտուտա թօգուտուր պիր քէյիլէթ օլ-
տուղուտան, ալթըզ էօթէսինի սիզ
տիւ չիւնիւնիլզ տէմիշ:

Գերապայճաւ էֆէնտի գըզը չաղը-
րըպ, «Մէն նիշին պիր սուրը քահանա-
յա իթիթիլաա իտիթօրսուտ, օնուտ էօյլէ
շէյտէ ալազաաը օլմաաղընը խոստովա-
նանք իտիպ անլաաըմ տէմիշ, սէօզտէ
սէրթ պիր սուրէթտէ:

Գըզ մէրգուտուտ շախսընա մախսուտ
իսպաթլարա գաղզըշարազ, վիճուտինին
պիր գաշ եէրինտէ պէնլէր պուլուտուպ
վէ . . . ապաշ օլմասընը իլէրի կէթիլմիշ,
վէ տահա պուլուտ պէնպէր շօղ շէյլէր:
«Էյ շիմտի կիթ պազալըմ, պիր ալաշիւ-
նէլիմ սազըն տիշարըտա պիր քիմսէյէ
պիր շէյ ալմա» տէյի թէէքիտէն թէն-
պիհ իտէրէք: Մէրգուտէ գըզ չէնտ կիւն
սօնրա, ելինէ Գերապայճաւ էֆէնտիլէ
կիտէր, վէ վարդապետին չըպալթորըրըպ
պազըլմասընը իտտաա իտէր իտէտէ, պալլը
օ օճեալ տըր, չըպալթորըմազ օլմազ
ճէվապընը ալտը:

Մէրգուտէ լուպըրու մուհաքէմէ իս-
թէր եաթմազար, վէ պուլուտ իւզէրի-
նէ նաշար գալարադ կիտիպ միւշիլ բա-
շա հազընթլէրինէ պիր գըթաա արգու-
հալ թազտիլիլէ, քէյիլէթի հալի ի-
ֆաաէ իտէր: վէ մէրգուտէնին վալիտէ-
սի կիտիպ կէլիպ ճէվապ իսթէր իտէտէ,
«աճէլէ իթմէ գատըն, օլուր, պիլթէր,
պազարըզ պազաճաղըզտան» պաշգա պիր
ճէվապ ալամաաղըլարընտան, գըզ թէք-
րարէն գերապայճաւա կիտէր, վէ գե-
րապայճաւ պու տէֆա լիսան ու թալ-
լը տէյիլթիլէրէք, «կէլ գըզըմ շու իթ-
իլալարտան վազ կէչ, այրպ տըր, կիւ-
նահ տըր, էմմա սանա էկէր փարա լա-
զըմ իտէ, օնուտա գօլպը վար տըր,
կիթ պէն օնա չօրապ էօրտիւմ, վէ կէօմ-
լէք տիքտիմ տէյէրէք պիր տէֆիթէր եաթ
կէթիլտէ, մէզքիւր պաղա պէտէլ սանա
վարդապետտէն պիր գաշ պին ղուրուշ

ալը վերելիմ տէր: Մեր գումէ պունըս-
ըն հիշ պիրիսինէ իրքեաթ օլմագ իս-
թէ մէտիկինտէն, պէն ի Ֆիթիլրաճը տէյի-
լիմ տէյէրէք ընտա իտէր:

Պիրտէ յուլիս 12 տէ, պիր շէյ սիւ-
ալ իտէճէկինտէն, սէնի իսթէեօր տէյի,
գերապայծառ թարաֆընտան գըզա պիր
խապէր կէլը, վէ մէրգումէ տախի պի-
լա շիւրհէ գալգըպ կիտէր:

Օրատա պուլունտան պիր զապթիյէ,
պիր սիւրիւճիւ, վէ պիրտէ Անափիյօս
Գէորգ իսմինտէ պիր առէմ, անիտէ մէր-
գումէյի աթա պինտիրիլէր: գըզ պու-
հալի կէօրտիւքտէ պաշար աղլամանա
վէ չաղըրլա պաղըրմանա, հալ պու քի
քիմնէ տիյնէմէզ, վէ անասընն, գա-
ընտաշընն, վէ թէալիւգաթընն ըի-
զասը օլմատըղը հալտէ, շէհիւտէն տի-
շարը չըզարըրլար, վէ օն կիւն գատար
նէրէյէ կէօթիւրտիւքէրի պիլինէմէզ ի-
սէտէ, յուլիս 21 տէ իզմիտտէն վաթօրա
պինտիրիլտիլինի տօթլարընտան պիրիսի
թէլէկրաֆ իլէ խապէր վէրի:

Իշիմտիկիսիլէ կէօրէ, պու բօսթա
իսթանպօլտան մ.րգումէնին իմզասըյա,
Ֆազաթ մէքթուպուն եազըսը քէնտի
էլ եազըսը օլմատըղտան պաշգա, ան-
ճաղ պիր գաշ սաթիրտան իպտրէթ օ-
լուպ, վէ կիւեա թէյգէսինին էվլինտէ օլ-
մանըն, վէ Հասունեան գերապաճառ
հաղթէթ լէրինինտէ իշէրինէ պազաճաղը-
նը, վէ իսթանպօլա նէֆ օլունմասընա սէ-
պէպ իսէ, վայի բաշա հաղթէթ լէրինէ
արզու հալ վէրմիշ օլտուգլարը իշարէթ
օլունմուշ իմիշ:

Հալ պու քի մէրգում վարդապետ,
պիլա ֆիլթուր, Գարաղուշ տաղընտա
վաղը, վէ հալուգլարանաղըր քէօշիլին-
տէ, սէֆայի խաթըր իլէ իմրարը էվ-
գաթ իթմէքտէ, վէ քէնտի թապլիլ-
լինճէ, Յիսուս ֆրիստոսու պատարա-
գել իթմէքտէ իմիշ:

Էնկիւրիւմիւզ գաթօլքըրէրի նէգաին-
տէ վարդապետլը հատտէն զիեառտէ
միւհէթէրէմ թուլթուլմագտա իքէն, է-
հալի պիրտէն պիրէ կէօղէրինի աշտըղըն-
տան մը օլա, եօխա վարդապետլէր քէն-
տի եօլարընը շաշըրտըղըրընտան մը օլա,
կիւնտէն կիւնէ ալէյհէրինտէ տիւրիւ-
ֆէնալըրար իշիտիլմէքտէ, վէ պինտէն-
ալէյհ իթիպարլարընը զայպ իլէ ֆասլ
ու գէմ օլունմագտա տըրլար:

Իշիթէ սիլէ պաշգա պիր վուգումաթ
տահա նագլ իտէրիմ:

Տէլիգանընն պիրիսի պիր գարը իլէ
իւնսիյէթ իւզըն պուլունմագտ օլուպ,
վէ օրանա իսէ կիտիպ կէլմէքտէ օլան
վարդապետին պիրիսի մէրգումէ իլէ ճուր-
ճինաեա չըզըյմագտա օլտուղունտան,
մէրգումէ պիր կիւն մէրգում տէլիգան-
ընը խանէսինտէ պիր օտանա սագլար,
վէ զէօթէրտիյի պիր տէլիքտէն, վարդա-

պետ իլէ նէ եափտըղլարընը սէյր իթմէ-
սինի թէնպիհ իտէր: Պիրտէ վարդապետ
կէլը եօգարը չըգար, վէ մէրգումէնին
օտասընտա լահաթ իտէր: Արատան պի-
լազ վաղըթ կէշտիքտէ, պիր չօղ շագա
ճիւնպիւշտէն սօնրա, վարդապետ քէն-
տի խաշ կատիլըն գարընը պաշընա գօ-
եուպ, վէ գարընը ֆէսինի վէ եազմա-
սը՛ը տախի քէնտի պաշընա վաղ իտէր,
վէ էլէրինէ պիրէր այնա ալարագ պաշ-
լարար կիւլիւշիւպ օյնաշմանա...

... Միւլէլիլի, իշիթէ պէն տախի
միլլէթիմիլին գաթօլքը գըսմընտան պու-
լունտուղում հալտէ, պունլարը սիլէ
պիրտիրիմ: միւրաթըմ պաշգա շէյ օլ-
մայրպ, իլլա լուհանի վէ ճիւմանիլտա-
րէմիլին նագլար տիլգաթընը տալէթ
իլէ պէրտալէր, էհալիլէ տախի, նէ՛ գա-
տար էսէֆ օլունմագ պիր հալտէ պու-
լունտուղումուգու խապէր վիլմէք տիր-
զերա, ֆէնալըղլար կիլ լիտէ գալըրգճա
պիլթթապի ֆէնալըգ տօղուրուպ, վէ
հաղըգաթի հալին զահիլէ իկրաճիյէ
սահիպ ճիւնհա վէ ճինայէթին ճէգասը
վէրիլմէտիքճէ, միլլէթիմիլին իսլահ ժիւմ-
քին օլմանաճաղընա պէն տախի լանա
խաթաթ օլմուշ օլանլարտանըմ: Ֆազաթ
պուրասը իսթանպօլ կիպի օլմանըպ, ա-
տամըն պաշընա պէլալար կէթիւմէք քէք
գօլայ օլտուղունտան, վասինիլ իւզըն
իսմ ու իմզամը սէթը իլլէ մէնիլի ընճա
իտէրիմ:

Յուլիս 27 իտէ, կիւնինն սաաթ իքի-
սինտէ, Լուսաւորչախան Հայլարըն ա-
ռաշնորդու Յակոբոս սրբադանա նիւ-
զու իսապէթ իթտիկինտէն, պունտան
էվլէլէրի իքի տէֆա օլտուղու, վէ քէս-
պի շիֆա իյէտիլի կիպի, շիֆարէզըր
օլմասը նիլէթիլլէ լաղըմ կէլին թէտա-
պիրին իճըսընա ելինէմիս սարտաթ օլուն-
մուշ իսէտէ, պու տէֆա քէնէյէի էճէլ-
տէն ազատէյի կէրիպան իտէմէտիկինտէն
ազմի տարի պազա իյէմիշ տիր:

Մէտհէ շախան պազը վասիլէթիլլէրի
պուլունտուղու իշիտիլմէքտէ իսէտէ,
հէնուզ քէսպի մալիւմաթ իտէմէմիշ օլ-
տուղումտան, պէեանընը տէֆայի ախէ-
րէ թէրք իտէրիմ:

Պու էնգարէ քէյֆիլէթի, պիր այ-
տան զիեառտէ տիր, հէման զանն իտէրիլ
քի, օրատան զիեառտէ պուրատա տախի
թէվաթուր պուլմուշ, վէ տիւրիւ տիր-
լիւ ընքըրէ կիրէրէք հիքիպէ օլուն-
մագտա պուլունմուշ տուր:

Սահիհ ու զայլի սահիհ, թարաֆը-
մըզա էնգարտէն կէլիշ օլան մէքթուպ
պուրատա էշիտիլլէրին էքսէրիսինէ
մուվաֆըգ պուլունտուղունտան, վէ ար-
թըգ հէրքէսին տիլինէ տիւշմիւշ իքէն
տախի, զազէթալարըն քէաֆֆէսի սիւ-

քիւթի իթթիլազ իթմիշ օլտուգլարըն-
տան, էհալիլի շիւքհէ վէ իրի իրի եա-
լանլարտան գուլթարմագ, վէ սանաթը-
մըզ վաղիլէսինի էտա իթմէք նիլէթիյ-
լէ, մէքքիւր մէքթուպուն այնէն տէրճինի
ճայիլ կէօրմիւշ իսէքտէ, պազը եէրլէրի
պիլգէ աճայիպ կէօրիւնտիւկիւնտէն, օլ
խուսուսլարճա քէնտի միւթալամըզը
տախի պէեան իտէրիլ:

Հէր միլլէթին լուհապան թագըրը իւ-
շինտէ սահիպ ճիւնհալար պուլունա պիլ-
տիկինտէն, Հօլասեան վարդապետ ալէյ-
հինտէ զուհուրտ կէլմիշ օլան ազլիթաթ
սահիհ չըգմիշ օլտա տախի, գաթօլքը
վարդապետլէրինին ումուլի իշին, վագտա
ֆէվգէլտտէ պիր լէքէ առտ օլունմանա,
լաքին, էնգարէ հիւքիւմէթի վէ իտա-
րէյի միլլէյսի, վէ Հասունեան գերա-
պայծառ հաղթէթ լէրի թարաֆընտան իճ-
թիսար գըլընան պազը հալ ու հարէքթ-
լէրտէ սահիհ օլտուգլարը թագտիրտէ,
աալա ճայիլ կէօրիւլէմէզէր:

Էվլէլա, պէյլէ պ'ր պիւլիւք վէ նա-
զիք քէյֆիլէթին թէֆթիլ ու թահգը-
ղը գըմննտա, էնգարէ գերապայծառը
թարաֆընտան լաղըմ կէլէն սայ ու տիլ-
գաթ պուհուրա կէլէրէք, միւտտաի օ-
լան մարապետ իլէ միւտտաի ալէյհ օլան
վարդապետին լու պէ լու մուհաքէմէ ի-
տիլմէմէսի շաեանը թայլիպ տիր:

2. Վալի բաշա հաղթէթ լէրինին, պէօյ-
լէ պիր սըրֆ ճիւմանի օլուպ, վէ հէմոն
ճինայէթ ճինսինտէն օլան տալաթը հիւ-
քիւմէթ մարիֆէթիլլէ լուլէթի իթ-
տիրմէյիպ տէ, լու հապան եէտինէ եալաթ
քէյֆիլէթ թէսիլմ իլլէմէսի, ուսուլ ու
նիզամը տէվէթէ մուղայիլ օլտուղտան
պաշգա, էմրի պասիլէթ տախի մուղա-
նիլ տիր:

3. Գըզըն վալիտէսինին, գարընտաշը-
նըն վէ աղրապասընտան հիշ պիրիսինին
խապէրի օլմատըղը հալտէ, պիր սիւալ
վէսիլէսիլլէ առաշնորդարանա ճէլպ իթ-
տիրտէն սօնրա, պաղըրտա պաղըրտա ա-
թա պինտիրիպտէ իսթանպօլա կէօնտէր-
մէք, առէթա առէմ գալաթ մագ տիլմէք
օլտուղունտան, տէյիլ եալընը Տէվէթի
ալիլէնին նիզամընա մուղայիլ պուլուն-
մագտաթը, իլլա առէթա պիր վահշիլք
վէ պարապարդ սայլլա ճայիլ տիր: վէ
հիւքիւմէթի մահէլլէյէ եօգ ալմէք կիպի
տիր, շիւնքի, հիւքիւմէթին վազիֆէսինճէ,
տէյիլ պիր գըզ, հաթթա պիր էլքէք տա-
խի, տալաճըսը օլմատըղճա, վէ մէճիսճէ
իլամը վէրիլմէտիքճէ, վէ եալաթ թէմէր-
րիւն նիզամընա թէվիլիգան մագալթաթ
եաթըլմատըղճա պիր եէրտէն տիլիլ մահէլ-
լէ նագլ օլունմանա, պու խուսուս քէա-
միլէն սահիհ օլտուղու թագտիրտէ, էն-
գարէ գերապայծառը գօնաղընտա, է-
էնէն տէվիլ քէոմիլէն իճրաեա պաշ-
լամըն տըր տիլմէք տիր:

4. Մերգումե գրգ, իսթէր հազգը օլտուն, իսթէր իֆթիրաճը օլտուն, պիր թարաֆտան գապուլ օլտունուպ, վէ պիր մահէլէ գարաւըմասը տախի, թըպգը քնկիւրիւտէն կէօնտէրիլմէսի գաւտար, վէ պուրասը իսթանպօլ օլտունղու ի,ին տա, հա պիւլիւք պիր ճինայէթտիր, վէ տահա ճէսարէթլի պարպարըգտըր տէնիլէպիլիւր, Նէրէտէ տիր, վէ քիմին հիւքմիւ թահթընտա տըր մէրգումէ:

Պէյն էնիսս իւչ տիւրլիւ սէօյլէնմէքտէ տիր. եանի, պազըլարա նազարէն Ս. Յակոբտա իմիշ, պազըլարա կէօրէ Հա, սունեան գերապայծառ հազրէթլէրինին գըզլար մանասթըրընտա իմիշ, վէ տիկէր ըիվայէթէ կէօրէ պիր մարապետ էվիտէ իմիշ. հալ պու քի պուլնարտան հէր գանդիսի սահիհ օլտա, էինէ այնի տէլէ, ճէտէ ճինայէթ տիր, վահշիւք տիր, պարպարըգտըր, վէ Տէվլէթի ալիսէյէ գալըք պիր ասըլըք վէ իթաթսըլըք տըր, չիւնքի տտամ գարաթմագտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր:

5. Միւտտաի օլտն գրգ ճէպրի պու թարաֆա կէօնտէրիլպտէ, միւտտաի ալէյհ օլտն վարդապետին սէրպէսթէ Էնգարէտէ գալմասը, գայիֆի գուվլէթլինին իսթըր իչին աեադ ալթընա ալմագ վէ պաթըրմագ տիմէք օլաճաղըն, տան, հէր նիզամա, հէր շէրիսթա, վէ հազգանիլթէթ ու առալթէ տապան տապանա գարըք տըր:

Մերգումե գրգ նիչին կէօնտէրիլտիր իսթանպօլա. ճիւնհասը թէպէյիւն իթմիշ, վէ իլամը վէրիլմիշ միլիտի, էկէր էօյլէ իսէ, ալէնէն իլան իտիլմէլի վէ ճէ, գասը թէրթիպ օլտունմալը իտի. — ճիւն, հասը թէպէյիւն իթմէմիշ մի տիր. ճէպրէն պիր թիւյիլնէ տախի թօգուսուլմամալը իտի. — Մուհաքէմէ վէ իսթին, թագ իտիլմէք իչին մի կէօնտէրիլթէր եա, խօտ կէթ իրթտիլթէր իսթանպօլա. վարդա, պետտէ պէրապէր կէօնտէրիլմէլի իտի, վէ հէմտէ տէվլէթլին նիզամընա թէվֆիլգան, պիրթէ քէթիլէր րապթ իլէ, սէր, պէսթճէ կէօնտէրիլմէլի իտիլթէր. չիւնքի պուլնար գանլը գաթիլ օլմանըպ, իլա, պիր պիրիլտէն ըրգ ու նամուս տալմասը իթմէքտէ իտիլթէր:

6. Գրգ պուրտա, քիմին էմրի իլէ, վէ նէրէտէ գարաւըմալը իսէ, պէսպէլ իլ եանընա քիմնէ պըրազըլմագտա օլմաթըգ, տան պաշգա, իսթէտիկի եէրէ քէնտի եազըսըլա մէքթուպ տախի եազմասընա միւսասատէ օլտունմագտա տըր, վէ պու, բօլիս ուսուլի իսէ, անճագ գանլը գա, թիլթէր վէ գըթթայի թարիշ ու սարիգ, լէր իչին ճայիգ օլաճաղընտան, արթըգ պարպարըլըն սօն տէրէճէսի տիր տէնիլսէ ճայիգ տիր:

Էկէր պու խուսուսլարտա եալան վէ

միւսպարադա եօգ իսէ, տօղրուտան տօղրուեա Հիւքիւմէթի սէնիլթէնին շան ու չէրէֆինէ վէ առալթէթ ու հազգանիլթէ, թինէ, վէ հէր քէսին մալ ու ճան ու ըրգընը վիգայէ իթմէքլիք վազիֆէ, վէ վաճիպէյի զիմմէթինէ թօգուսուլմալըն, տան, Մաթպուլաթ նէզարէթի պէհի, հէսի վասըթասըլա, Պապը-ալիսին աճի, զանէ վէ խալիսանէ նազարը տիգգաթ վէ մէրհամէթինի տալթէթ իտէրիլ. գիրա լուհպան կիւրուհիլտէն պազըսընա պու, գատար միւսասատէ օլտունտուղու թադտիր, տէ, սօնուստա ֆէնա նէթիճէլէր հասըր օլաճաղը, վէ պու կիւն պիր գըզը պաղըր, տա պաղըրտա ճէպրէն իսթանպօլա կէօնտէրիլմէյէ չըզըլան պիր կիւրուհիլտէն պաշգա պիր կիւն տիկէր պիրիսինի պիւ, թիւն պիւթիւն պաթըրմագտա ճիւրաթ իթմէքլիք չըզըլաճաղը տախի իսթիմա, իլն խարիճիլտէ օլմաթըգտան պաշգա, իրիսթիւտան թարիսինին պին սէնէտէն զիւտտէ միւտտէթի շու հալթէրանա սու, լէթտէ շէհատէթ տախի իթմէքտէ տիր:

Հաքիմիք վէ զապիթլիյէ չըզըլան, լարըն ճիւնհա վէ ճինայէթլիլի իւզէրի, նէ պու գատար սէօյլէտիքտէն սօնրա, պիրազտա մարապետ իլէ վարդապետ իւ, գէրինէ սէօյլէյէլիմ:

Վագաա լայըգըլա մուհաքէմէլէրինէ պազըլմաթըգճա, գապահաթըն գանդի թարաֆտա օլմասընա հիւքմիլտէմէյիլ, լաքին շուրասը զահիրտէ տիր քի, շու ֆէնալըղա սէպէպ պիր պաղ մուարա, գասը օլմուշ տուր:

Վարդապետին իգարընա նէզարէն, մէրգումէ մարապետէ մէզքիւր պաղը սաթմըշտա փարասընը արամամըշ, վէ պատէհու մէրգումէյի փարա տէյի թագ, եիգ իլէտիլիլտէ, պէօյլէ պիր էմսայի նատիրէն կէօրիլմիւշ իֆթիրայէ չըզըլ, մըշ իմիշ. լաքին, շուրասը ֆէրիլմիլգէ իլիլմէքտէ տիր քի, նէ" սէպէպէ մէպնի, քէնտի եանընտա խըմալթ իթմէքտէ օլ, լան պիր մարապետէ, վիւթիլթէ պաղ սաթմըշ տըր, վէ նէ" սէպէպէ մէպնի օլ խուսուսա տայիր հիչ պիր հէօճճէթ, սէնէտ, թահիլ վէ լուսուլա իպրազ օլտունտուղուսուն հիչ զէրի կէչմէմիշ տիր, վէ հալեա տախի կէչմէքտէ տիր. վէ նէ" սէպէպէ մէպնիտիր քի գըզ վա, րաեը վիւթմիշ իսէ, փարա իչին գապ, թիյէ կէօնտէրիլմէյիպտէ, պաղըն անախ, թարը իչին զապիթլիյէ կէօնտէրիլմիշ տիր:

Հայտէ, սէնէտաիլ, հէօճճէթսիլ, թահիլիլթ վէ շահիտսիլ սուրէթտէ, վէ թէքիլթիլգճէ մէզքիւր պաղը, էօյ, լէ լիսանէն մէրգումէ գըզա սաթմըշտա փարասընըտա ալմամըշ տըր տէյէլիմ, նէ" սէպէպէ մէպնի տիր քի, մէրգումէ մա, րապետ օլտունղու հալտէ պու մէրթէպէ իֆթիրաեա չըզըլարագ, պէօյլէ էօլիւմ

տէն պէսթէր պիր ըէզալթիլ, մէյտան, տէ հիւտէթ ու հըրսը թահիլթ իտի, ճի պաշգա պիր սէպէպ օլմագսըլըն, եալընըգ փարաեը վիւթմէք իչին գա, պուլ իթմիշտիր. պիլգճէ պուլնարըն քեաֆֆէսիտէ իսթիմալտէն ուզագտա տըր, վէ թապիլաթը մասլահաթտա կէօս, թէրմէքտէ տիր քի, մէրգում վարդա, պետին էվլէլէրի մէրգումէ մարա, պետ հազգընտա հէմ հիւսնիլ Եէվէճ, ճիւհիւ վար իմիշ, վէ հէմտէ թէքիլթ, սիլ պիր հալտէ պուլնուսագտա իմիլթէր, չիւնքի էօյլէ օլմամըշ օլտա, եանի մէր, գուլմէնին ալիպգ ու թապիլաթընը թահ, սին իթմիշ, վէ սաթմըղը պաղըն փա, րասընը ալմաեա Լմիլթէթի քեաթիլթսի օլմուշ օլմասա իտի, էօյլէ թէհի եէրտէ վէ վէրէսիլթ օնա պաղ սաթմագ իտի,

Հալ պու քի գըզըն սէօյլէտիքլէրինէ կէլիլտիլթտէ, հէր նէ գատար պիլգէ գա, րանլըգ իսէտէ, ինսան թապիլաթընա բէք եազըն, վէ մէյտանտէ պուլնուսան չիւրազէյի մասլահաթա բէք մուվաֆըգ պուլնուսագտա տըր. պուլնուսանտա գա, թի նազար, մէրգումէնին լու պէրու, մուհաքէմէ իսթմէսի, վէ վարդապէ, տին վիճուտիլտէ պապի նիշանէլէրի խա, պէր վիւթմէքլիյէ չըզըլմասը, վէ տօլա, պընտա. . . քիթապը պուլնուստուղուսուն իսթար իթմէսի, վէ դայրիհիւմ, վէ դայ, թիհիւմ էկէր սահիհ իսէլթը, արթըգ պուլնուսա չիւրհէ ճայիլ տէյիլ տիր տէնսէ ճայիլ տիր:

Պու կիւնիլթ իչթէ պու գատար իլէ իպթիֆա իթտիլթտէն սօնրա, եէնիտէն եէնիլթ մալիւմաթլարա պէքլէրիլ:

— Բաթրիլիսանէ թարաֆընտան գու, հուրա կէլէն իսթիտա իւզէլինէ, Յակոբ էֆէնտի Նորատունկեանէ ըիւթպէյի ուլեա սընըֆը սանի միւթէմայիլթիլթ պէրապէր, տէօրտիւնճիւ ըիւթպէտէն տախի պիր գըթա Մէճիլթիլթ նըշանը զի, շանը, վէ գէր. Նիւսէս սրբազանա տա, խի նըշանը մէգքիւրուս իւչիւնճիւ ըիւթ, պէսինտէն պիր գըթաթը իհսան պուլ, լուլմուշ տուր:

Պուլնուսան պէօյլէ իսթանպօլտա վագը Դապը խանընտա օտալըպ կիտէ, մէյէճէկիլթտէն, պիլիմ իլէ կէօրիլ չմէք իսթէյէն զաթլարըն Պէյ-օլտունտա թէք, քէ սըրասընտա 319 նիւմէրօլու խանէ, տէ Լէվանթ Հէրալթ թապիլանէսինտէքի օտալըգա պուլոլմալարը, վէ իսթիլթէ կէօնտէրիլթէք քեաֆֆէյի թահիլթըն տախի քէզալթը աօղրուտան տօղրու օրա, եա իրսալիլթէ հիւմէթ օլտունմասը ըէճա օլտունը:

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԷՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏԵՆ ՓԱՊԻԱՆԵՍԻՆԵՆ
ԳԵՅ-ՕՂԼՈՒՅԱ ԵՂԴՈՒ ԵՈԼՅԱ, ԵՕԲՕԴԵՅԱ ԱԳՈՒԼԼԵ
ՊԵՐՏԵՐԼԵՐ ԳԱՐԵԸՆԵԱ ՆԻՊԵՐՈ 510: